

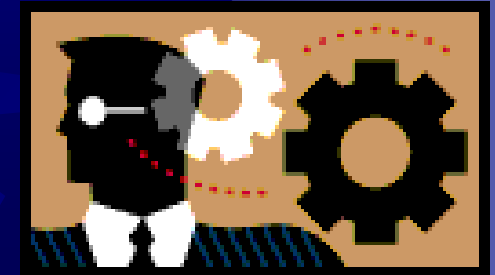
Fen ve Toplum Bilimleri Uzlaşısında Meslek Etiği Yaklaşımı

Gürcan Banger - Sarar A.Ş.

Mehtap Birgili - TRT

“Meslek Etiği” nedir?

- **Meslek etiği** ifadesi ile; bir meslek grubuna mensup kişi veya kuruluşların uymak zorunda oldukları davranışlar ve kurallar bütünlüğünü anlıyoruz.
- Bu kavramı, kısaca **meslek ve iş ahlâkı** olarak da ifade edebiliriz.

Yakın ve Uzak Çevreye Bakış :

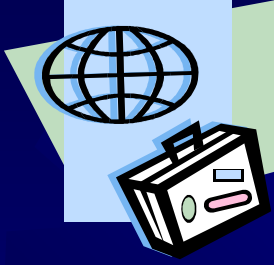
- Çok basit olarak ‘iyi ve doğru davranış’ olarak özetleyebileceğimiz **etik**, toplumların değişim ve dönüşüm süreçlerinde ilk akla gelen kavramlardan birisidir.
- Çünkü sosyal değişimin karmaşık görüntüsünün, toplum içinde her türlü ilişkinin temelindeki ahlakî davranış kalıplarını bozduğu veya yok ettiği düşünülür.

1- Sosyal Göç

- Kırdan kente **sosyal göç**, hem kırsal sosyal davranış kalıplarını değiştirirken, hem de kentlere uygun olmayan bir kentsel davranış modelinin gelişmesine vesile oluyor.
- **Kır ahlâkı** ile **kent ahlâkı**, bir araya gelerek anlamsız ve düzeysiz ama yeni bir 'ahlâkın' sentezlenmesine yol açıyor.

2- Küreselleşme

- **Küreselleşme** adı verilen olgu, toplumun hızla yaşam ve özellikle tüketim alışkanlıklarının değişmesine neden oluyor.
- Küresel güçlerin etkilerinin çabuklaşmasında, yerli yaygın medyanın kolaylaştırıcılığını gözden kaçırmamak gerekir.
- Ulus ötesi şirketlerin sürekli tüketimi özendiren küresel özendirmeleri, öncelikle ahlâki değerlerin aşınmasına yol açıyor.

3- Ailede Etik Eğitimi

- Ahlâkî değerler, bir davranış modeli oluşturacak biçimde ailede öğrenilir.
- Tüketim eğilimlerinin artması ve buna karşılık ortalama ailenin bozulan gelir payı, aile bireylerinin ahlakî davranış kalıplarında değişikliklere neden olmaktadır.
- Medyanın fütursuz biçimde kolay ve şaşıalı yaşama özendirilmesi ile aile bireyleri etik değerlerden uzaklaşarak, 'kolay kazanma' yollarına yöneliyorlar.

4- Bozulan Eğitim Sistemi

- Aile içinde ahlâkî değerlerin öğrenilebilmesi için gerekli zaman, giderek daha fazla okul tarafından kullanılıyor.
- Ne yazık ki; giderek bozulan eğitim ve okul sistemi, ahlâkın öğrenilmesi yerine yoz kültürün edinildiği bir mekanizma haline dönüşüyor. İlk ve orta öğrenimdeki büyüyen sorunları gözlüyoruz.

Ne Yapmalı?

Özetlenen durum karşısında önümüze üç seçenek çıkıyor.

- Birincisi; sivil toplum kuruluşlarının programlarına ‘**yaşam etiği**’ konusunu bir sivil yaygın eğitim içeriği olarak almalarıdır.
- İkincisi; yüksek öğrenimde ‘etik önlemler’ alınmasıdır.
- Üçüncüsü ise; doğal olarak ilk ve orta öğrenimde iyileştirmeler yapılmasıdır.

Sorunun Kalıcı Çözümü...

- Yaşamın tüm alanlarındaki 'etik değerler' sorununun çözümü için tek bir yol vardır:
- Eğitim...

Yüksek Öğretimde 'Etik Önlemler'

- Yüksek öğretimde uygulanabilecek 'etik önlemlerin' birincisi, başta mühendislik dalları olmak üzere mümkün olan tüm bölümlerde '**zorunlu meslek etiği**' dersinin konmasıdır.
- Bu dersin, ilgili dalın etik değerleri yanında mal ve hizmet kalitesinin vazgeçilmezliği odaklı bilgiye de yer vermesi gerekir.

Yetkinlik

- Meslek etiği konusunu, pekiştirmenin yollarından bir diğeri, yüksek öğrenim kalitesini artırmaktır.
- Ne yazık ki; böyle bir yükseltmeyi řu aşamada ülke çapında tüm yüksek öğrenim kurumlarında gerçekleştirmek pek mümkün değildir.

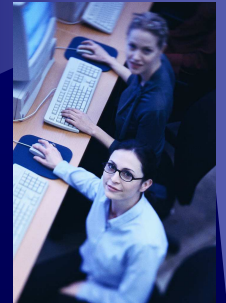
‘Zorunlu Meslek Etiği’ Dersi

- Zorunlu meslek etiği dersinin müfredata alınması ile ‘etik sorununun’ ortadan kalkacağını düşünmek bir hayalden öteye gidemez.
- Burada sözü edilen sorunu, neredeyse tüm niversitelerimizde seğmeli sosyal / kültürel / sportif dersler konusunda yaşıyoruz.
- Meslek etiği dersinin de uygulama modeli konusunda iyi düşünmemiz gereken konular olduğu kanısındaız.

Uygulama Sorunları

- Etik dersinin öğretmenlerinin seçiminde çok duyarlı davranılması gerektiğine hiç kuşku yoktur.
- Bazı derslerde olduğu gibi; sadece ders ücreti almak için veya 'dersin boş geçmemesi' amacıyla yapılacak öğretmen atamalarının, işi yozlaştırmaktan başka anlamı olmayacaktır.

Dersin İçeriği

- Zorunlu meslekî etik dersinin içeriği de özenle ele alınması gereken bir konudur.
- Dersin, ancak felsefe ana disiplninde okutulabilecek bir düşünsel yoğunluğa yöneltilmesi, konuya yatkın olmayan pek çok öğrenciyi dersin yararlarından uzaklaştıracaktır.

Yetkinlik Sertifikası

- Eğitim kurumları arasında bir kalite farklılaşması oluşuyorsa, bu durumu ortadan kaldırmanın önlemlerinden birisi '**Yetkinlik Sertifikası**' olarak düşünülebilir.
- Gerçekten sınırsız ve denetimsiz biçimde çoğalan eğitim kurumlarımız için kısa vadede başkaca kolay bir çözüm görünmemektedir.

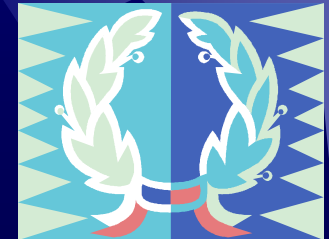
Yetkinlik Sınavı

- Yetkinlik sertifikası konusundaki başlıca kuşkular arasında, bazı mezunlara muafiyet uygulanıp uygulanmayacağı gelmektedir.
- Ayrıca yetkinlik için yapılacak sınavın güvenilirliği konusunda da kuşkular vardır.
- Son olarak; bazı bölgelerdeki eğitim kurumlarının yetersiz koşullarının nedeni, o okullarda okuyan genç insanların olmadığı tezi öne sürülmektedir.

Meslek Onurunu Yükseltmek

- İş alanlarında gözlediğimiz sorunlu durumların pek çoğunda, meslek üyelerinin haksız rekabet yollarına saptığını görmekteyiz.
- Aralarında mühendislik de olmak üzere; gerek kalite, gerekse fiyatlandırma yönünden haksız rekabet olayları sıklıkla yaşanmaktadır.
- Dolayısıyla; meslek etiğinin ana fikirlerinden birisi, **haksız rekabetin önlenmesi ve meslek onurunun yükseltilmesidir.**

Mühendislerin Eğitimi

- Toplumun sağlığı, güvenliği ve konforunu sağlamak üzere eğitilen mühendislerin düşünce bazında davranış ve sorumluluklarının bilinciyle meslekî olgunluk kazanmaları; **empati ve muhakeme etme yeteneklerini geliştirmeleri; dürüst, tarafsız ve meslek meslekî onuru hakim kılmaları mümkün olacaktır.**

Mühendisler Olarak...

- Yaşamdan beklentilerimize yönelik kurduğumuz düşlerimizi mutlu gerçeklere dönüştürmeyi arzuluyorsak, tüm insanların daha mutlu olacağı toplumsal düzene geçişe yönelik enerjimizi ortaya koymak zorundayız.
- Buna ilişkin kurumsal ve toplumsal yapılanma yönünde gereken adımları atmalıyız.

Sonunda...

- Böyle bir yapılanmanın odak noktasını düşünen ve üreten insan oluşturunca, “hak ve sorumluluk” anlayışı da anlamlı bir hal alacaktır.
- Kişinin kıymeti; topluma saygısı, katkısı ve toplumla ilişkisi oranında artacaktır.
- Bu nedenle kişiler; hak ve hürriyetlerini kullanırken toplum iradesine toplum çıkarlarına uymayı, eleştirilere tahammüllü olmayı, eleştiri konusu argümanları olumlu yönde kullanmayı, kişi-toplum ilişkilerini daha etkili kılmayı hedeflemelidir.

Etik, İhtiyaçtır...

- Çünkü; Dünya değişiyor.
- Değişen ekonomik ve sosyal dünyada sağlam bir yer edinebilmek için bilgi ve etik değerlerle donanıma şiddetle ihtiyaç var!

Teşekkür Ederiz

Nazik sabrınız ve ilginiz için teşekkür ederiz.

- **Gürcan Banger** - gurcan.banger@sarar.com
- **Mehtap Birgili** - mehtap.birgili@trt.net.tr

Fen ve Toplum Bilimleri Uzlaşısında Meslek Etiği Yaklaşımı